

PATENTTILAKITYÖRYHMÄN 18. KOKOUS

Aika	keskiviikko 27.3.2024 klo 10.00 – 12.00
Paikka	Valtioneuvoston kokouskeskus, Eteläesplanadi 4, Neuvotteluhuone Sali 4
Läsnä	Maija Lönnqvist / teollisuusneuvos, TEM (pj.)

Marjo Aalto-Setälä / johtava lakimies, Patentti- ja rekisterihallitus
Tommi Nordberg / neuvotteleva virkamies, PLM
Timo Minkkinen / sotilasyli-insinööri, Pääesikunta
Minna Aalto-Setälä / lakimies, Keskuskauppakamari
Karri Leskinen / toimitusjohtaja, Boco IP Oy Ab, Suomen Patenttiasiamiesyhdistys ry
Jaakko Ritvala / markkinaoikeustuomari, Markkinaoikeus
Heidi Adler / johtaja, IPR, Orion Oyj, Suomen teollisoikeudellinen yhdistys ry
Pauli Laitinen / Manager, IPR, Valtion teknillinen tutkimuslaitos VTT Oy
Pinja Jaspers / ASM Microchemistry Oy, Patentti-Insinöörit ry

Tanja Müller / johtava asiantuntija, TEM (sihteeristö)
Olli-Pekka Sievänen / johtava neuvontainsinööri, Patentti- ja rekisterihallitus (sihteeristö)
Noora Laine / lakimies, Patentti- ja rekisterihallitus (sihteeristö)

(Poissa: Albert Mäkelä / asiantuntija, Suomen Yrittäjät ry; Peppiina Huhtala / asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK; Johanna Flythström / asianajaja, Suomen Asianajajaliitto SAL; Anna Vuopala / hallitusneuvos, OKM; Stiina Löytömäki / erityisasiantuntija, TEM (sihteeristö))

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.05.

2. Osallistujien toteaminen ja edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Maanpuolustuskeksintölain uudistaminen

Tanja Müller (TEM) kertoi Naton ns. teknisten sopimusten (ml. keksintösopimus) hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta Suomessa. Voimaansaattamislait hyväksyttiin työryhmän kokousta edeltävällä viikolla. Hyväksymiskirja on tarkoitus toimittaa Yhdysvaltioihin talletettavaksi 28.3. ja Naton tekniset sopimuksen tulevat Suomen osalta voimaan tästä 30 päivän kuluttua. Naton keksintösopimuksen voimaansaattamislain

asiasisältöiset säännökset on tarkoitus sisällyttää patenttilakiin tai maanpuolustuskeksintölakiin kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Naton keksintösopimuksen voimaansaattamisen myötä on pohdittu mahdollisuutta muuttaa Suomen kansallista lainsäädäntöä siten, että suomalaiset yritykset voisivat jatkossa omistaa maanpuolustukselle merkityksellisiä keksintöjä eli salassa pidettäviä patenteja tai patenttihakemuksia. Tämä mahdollistaisi ”salaisen patentin” hakemisen myös muista Nato-maista Naton keksintösopimuksen mukaisesti. Koska keksinnön salassapito on vastoin keskeistä patenttioikeudellista periaatetta keksinnön julkistamisesta, liittyy mahdolliseen sääntelyyn useita lakitekniisiä ja käytännön haasteita.

Keskusteltiin siitä, mikä ero suojamielessä olisi sillä, että (salainen) patenttihakemus jätetään lepäämään verrattuna siihen, että salainen patentti myönnetään. Ei-tietoisesti tapahtunut patentin loukkaaminen olisi joka tapauksessa ei-tietoinen loukkaus, vaikka patentti olisi myönnetty, jos se on myönnetty salaisena. Mikä olisi *prior art*-vaikutus, jos joku hakee samalle keksinnölle patenttia muualla? Olisiko vahingonkorvauksia mahdollista hakea takautuvasti hakemusajalta?

Keskustelussa tuotiin esiin, että hakija ei tiedä patenttinsa pätevyyttä niin kauan kuin PRH ei sitä tutki, mikä puoltaisi salaisen patentin myöntämistä. Todettiin, että salaisen patenttihakemuksen tutkiminen onnistuu jossain määrin. Tämän hetken lainsäädännön mukaan on vaikea puuttua loukkaukseen niin kauan kuin patentti on salainen. Patentin täytäntöönpanoa varten pitäisi pyytää tutkimus. Alkaisiko sitten väiteaika? Kuinka kauan menee, ennen kuin patentti on tosiasiallisesti täytäntöön pantavissa? Periaatteena on kielto-oikeuden käyttö vain keksinnön julkistamisen jälkeen. Jos kielto-oikeuden hyödyntäminen salaiselle patentille otetaan lakiin, on arvioitava kaikki lainsäädäntö, jossa tämä pitää ottaa huomioon.

Keskusteltiin siitä, minkälaiset keksinnöt voisivat tulla salassapitopäätöksen kohteeksi. Nykyinen lainsäädäntö ja lain esityöt eivät yksiselitteisesti ota kantaa siihen, minkälaiset keksinnöt voivat olla ”maanpuolustukselle merkityksellisiä keksintöjä”. Nykyteknologia sodankäynnissä on pitkälti kaksikäyttötuotteita. Ohjenuorana voitaisiin käyttää esimerkiksi puolustushankintalain puolustustarvikkeen määritelmää, jossa viitataan EU:n puolustustarvikeluetteloon. Todettiin, että maanpuolustukselle merkityksellisen keksinnön määritelmän laajentaminen kaksikäyttötuotteisiin laajentaisi lain soveltamisalaa valtavasti. Osa esimerkiksi kvanttiteknologiasta menee puolustustarvikkeisiin. Nykyisen lain mahdollisuutta pakkolunastukseen on käytetty hyvin harvoin, jos ollenkaan. Tällä hetkellä keksintö on pakkolunastettava ennen kuin sen voi salata, mikä on epätarkoituksenmukaista. Esimerkiksi Ruotsissa keksintö on salattava ennen mahdollista pakkolunastusta.

Keskusteltiin siitä, kenen tekemiä patenttihakemuksia sääntely (ml. kielto hakea patenttia ulkomailla) koskisi. Kiinnitettiin huomiota siihen, että verrokkimaiden sääntelyssä on tältä osin huomattavia eroja. Yksi toimiva rajausta voisi olla se, että hakijan kotipaikka on Suomessa.

4. Maanpuolustukseen liittyvien keksintöjen suojaaminen

Timo Minkkinen (Pääesikunta) kertoi Puolustusvoimien näkemyksiä maanpuolustuskeksintölain uudistamiseen. Maanpuolustuksen suorituskyvyn turvaamisen näkökulmasta tärkeintä on keksinnön salaaminen. Uuden sääntelyn soveltamisalaa ei keksintöjen osalta tulisi kategorisesti rajata EU:n yhteiseen puolustustarvikeluetteloon. PV tekee tutkimusta ja teettää tutkimusta ja kehitystä, jossa syntyy myös luettelon ulkopuolista teknologiaa. Tällöin voidaan hyödyntää sopimusperusteista salassapitoa. Pääesikunta toimii jatkossa Naton ns. keksintösopimuksen mukaisessa arviointitehtävässä. Myös maanpuolustuskeksintölaissa tulisi säätää Pääesikunnan tehtävistä organisaatiokohtaisesti ei henkilökohtaisesti.

Nykysääntelyn mukaan hakija menettää kaikki oikeutensa keksintöön pakkolunastuksen myötä. Keksinnön salaamisen pitäisi siksi jatkossa olla ensisijainen keino. Hakijalla pitäisi olla Nato-jäsenyyden myötä mahdollisuus hakea Puolustusvoimien luvalla patenttia myös

muissa Nato-maissa, mikä antaisi myös mahdollisuuden hyödyntää keksintöä muissa Nato-maissa. Pakkolunastus olisi tarpeen vasta silloin, jos hakija jättää hakemuksen sillensä.

5. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään keskiviikkona 24.4.2024 klo 10-12 (Eteläesplanadi 4, Sali 4).

Kokouksessa jatketaan maanpuolustuskeksintölain uudistamiseen liittyvien kysymysten käsittelyä.

Huom. Kokouksen ajankohta muutettiin sittemmin perjantaiksi 26.4.2024 klo 12.30-14.30 (Eteläesplanadi 4, Sali 9).

6. Muut asiat

Ei muita asioita.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.

Jakelu Työryhmän jäsenet.